

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DCCCLXXII. ad annum DCCCCIX.

Parisiis, 1644

IX. De accessu, & frequentatione, ac cohabitatione presbyterorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15967

Ibid. c. 310.

cum velata femina se commaculat. Item capite cccc xiii. Si clericus cum velata femina, vel cum Deo sacra se maculauerit, proprio honore priuetur. Item capite cccc xiiii.

ANNO
CHRISTE
909.

Ibid. c. 311.

Sciendum est omnibus, quod Deo sacrarum feminarum corpora per votum propriæ sponſionis, & verba sacerdotis Deo consecrata, templa esse scripturarum testimoniis comprobantur: & ideo violatores earum sacrilegi, ac iuxta Apostolum filii perditionis esse noscuntur.

1. Cor. 3.

IX.

Sane quoniam hæc pestis non tantum populares quoslibet, siue superioris, siue inferioris ordinis, occupat homines, verum, quod non sine nostro pudore, & cum maximo fatemur dolore, ecclesiasticas commaculat dignitates: in tantum vt ipsi quoque sacerdotes, qui ab aliis debuerant huius putredinem morbi refecare, computrescant in stercore luxuriæ: nec sua solum ignominiosa contenti perditione, bonorum etiam sacerdotum vitam sua lædant infami opinione, dum a secularibus dicitur, Tales sunt sacerdotes ecclesiæ: & sic dantes aliis offensionem vituperant ministerium sanctum, insuper & canonica sanctorum statuta violant patrum, quibus interdicitur cum feminis accessus & frequentatio ac cohabitatio clericorum: cogimur & priorum quædam commemorare decreta patrum, & contra noua recrudescentium semper generum morborum noua quærere experimenta medicamentorum. Vnde nunc ea retexemus, quæ de talibus a bonæ memoriæ prædecessore nostro Hincmaro præfule, in conuentu presbyterorum in metropoli ciuitate Rhemorum habito, dicto & scripto prolata sunt anno ab incarnatione Domini dccc lxxii. hoc modo: De accessu autem & frequentatione ac cohabitatione clericorum cum feminis, vnde secundum sacros Canones in omnibus Synodis specialiter interdiximus, firmiter & expresse atque sollicitè a nobis & a comministris nostris est inquirendum. Sicut enim his qui Domini in carne aduentum præcesserunt, & his qui subsequuntur, pro temporum ratione sunt sacramenta disparia, ad religionem tamen vnius eiusdemque fidei & salutis recurrentia, &, vt scriptum est, *pertransibunt plurimi, & multiplex erit scientia*, per incrementa temporum, tam per seipsum, quam & per angelos in veteri

Hincmarus
ad presby-
teros, cap.
21.

Dan. 12.

ANNO
CHRISTI
909.

testamento, in nouo autem similiter per se, & per doctores catholicos ac magistros ecclesie, qui & attestante propheta angeli nominantur, aucta est sublimitas & multiplicatio preceptorum. Per se quidem Dominus in paradiso Adæ, & post diluuium Noe mandata, & Abrahamæ de circumcissione dedit preceptum, legem autem per angelos Moyfi mediatori inter se & populum, vt ostendit Apostolus. In nouo autem testamento incarnatus per se dicens: *Audistis quia dictum est, Diliges proximum tuum & odio habebis inimicum tuum. Ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros. & Nisi abundauerit iustitia vestra plusquam Scribarum & Phariseorum, non intrabitis in regnum celorum. & Dictum est antiquis, Qui occiderit, reus erit iudicio. &c. & per sanctos suos, de quibus dictum est: Non vos estis qui loquimini, sed Spiritus patris vestri, qui loquitur in vobis.* Per incrementa temporum virtutem castitatis excrefcere, maxime autem apud ministros ecclesie docuit, decernens hoc modo per mysticam Nicænam Synodum: Interdixit per omnia magna Synodus, non episcopo, non presbytero, non diacono, nec alicui omnino qui in clero est, licere subintroducendam habere mulierem, nisi forte matrem, aut sororem, aut amatam, vel eas tantum personas, quæ suspiciones effugiunt. Et inde lex a Christianis imperatoribus est promulgata hoc modo: Quicumque clericatus vtuntur officio, extranearum mulierum familiaritatem habere prohibentur: matrum, sororum, vel filiarum sibi solatia intra domum suam nouerint tantum esse concessa. Sed quia sub occasione istarum personarum aliæ mulieres subintroduci cœperunt, sancti Africani Canones decreuerunt, vt nec ipsi episcopi, aut presbyteri, soli habeant accessum ad viduas vel virgines, vel ad quascumque feminas: sed vbi aut clerici presentes sint, aut graues aliqui Christiani. Vnde, sicut beatus Gregorius ad ministros ecclesie Romanæ scripsit, beatus Augustinus nec cum sorore habitare consenserit, dicens: Quæ cum sorore mea sunt, sorores meæ non sunt. Et ex hoc dicit sanctus Gregorius: Docti ergo viri cautela magna nobis debet esse instructio. nam inhonestæ præsumptionis est, quod fortis pauet, minus validum non timere. Sapienter enim illicita subtrahit, qui didicerit etiam non vt concessis. Et quoniam tunc temporis, nouella

Malach. 2.

Matth. 5.

Ibidem.

Ibidem.

Matth. 10.

Conc. Nicæan. Can. 3.

Codex Theod. de episc. eccl. & clericis. l. 44.

Concilium Afric. Can. 3.

Gregor. lib. 7. indict. 2. epist. 39.

Concil. Tom. 24.

Ccccc ij

1. Tim. 3.
Tit. 1.Novella In-
stiniani 12.
c. 29.Innocent.
epist. 2. ad
Victricium.

1. Cor. 7.

Tit. 1.

1. Cor. 1.

Rom. 12.

adhuc fide, de legitime coniugatis, atque a coniugio ad continentiam conuersis, clerici fiebant, vnde & Apostolus, si de coniugatis agendum erat, vnus vxoris virum ad summum sacerdotium præcipit eligi: hinc Christiani imperatores legem decreuerunt, dicentes: Presbyteris, & diaconis, & subdiaconis, & aliis in clero scriptis, non habentibus vxores, secundum regulas diuinas interdiximus & nos, mulierem habere in sua domo, excepta matre, & filia, & sorore, & aliis personis, quæ omnem querelam effugiunt. Si quis autem aduersus istam obseruationem mulierem in sua domo habuerit, quæ potest suspicionem inferre turpitudinis, & ille a conclericis suis audierit quod cum tali muliere non debeat habitare, & noluerit eam sua domo repellere, vel accusatore emergente probatus fuerit inhoneste cum tali muliere versari, tunc episcopus, secundum ecclesiasticos Canones, clero eum repellat, curiæ ciuitatis, cuius clericus est, tradendum. Et vt sanctus Innocentius, & prædecessor eius Siricius scribunt, si priscis temporibus sacerdotes Dei de templo anno vicis suæ non discedebant, sicut de Zacharia legimus, nec domum suam omnino tangebant, quibus vtique propter sobolis successionem vxoris vsus fuerat relaxatus, quia ex alia tribu, & præter ex semine Aaron, ad sacerdotium nullus fuerat præceptus accedere, quanto magis hi sacerdotes vel Leuitæ pudicitiam seruare debent, quibus vel sacerdotium vel ministerium sine successione est, nec præterit dies, qua vel a sacrificiis diuinis, vel a baptismatis officio vacent? Nam si Paulus etiam laicis scribit dicens: *Abstinete ad tempus, vt vacetis orationi*, multo magis sacerdotes quibus orandi & sacrificandi iuge officium est, semper debent ab eiusmodi consortio abstinere. Qui si contaminatus fuerit a carnali concupiscentia, quo pudore vel sacrificare forsitan vsurpabit? aut qua conscientia, quove merito exaudiri se credit, cum dictum sit: *Omnia munda mundis, coinquinatis autem & infidelibus nihil mundum?* Et ne quis dicat, Si habito cum mulieribus, sufficit mihi conscientia mea dicente Apostolo: *Gloria mea hæc, testimonium conscientie nostræ*, attendat quod item idem dicit Apostolus, per quem, vt ipse fatetur, veraciter loquitur Christus: *Providentes bona non solum coram Deo, sed etiam coram homi-*

ANNO
CHRISTI
999.

nibus. Quoniam, Augustino docente, sanctorum, quibus Dominus dicit *sancti estote*, conuersatio non solum sancta, sed debet esse & cauta: ne forte cum mala non sit per lasciuiam, sit mala per negligentiam. Et item Apostolus præcipit: *Vt sine offensione omnibus simus, nemini dantes ullam offensionem, vt non vituperetur ministerium nostrum, & ne pereat in nostra conscientia frater, propter quem Christus mortuus est. Sic, inquit, peccantes in fratres, & percutientes conscientiam eorum infirmam, in Christum peccatis.* Et ideo repleti Spiritu sancto statuerunt sancti patres nostri, vt ministri altaris mulieribus non cohabitent, neque subintroducant secum mulieres: ne vel concupiscentia conscientiam vrant, vel consensu pessimo polluant, & ne vel mala suspicione infirmorum conscientias maculent. Proinde de concubitu presbyterorum cum feminis, per parochianos, vel vicinos cuiuscumque presbyteri, inquirere non laboramus. Abolita est quippe vetus hæresis, quæ Cynica, id est canina, propter impudicitiam fuerat appellata, dicens concubitum esse naturalem, & ob id agendum sine verecundia publice, cum legamus primos homines post peccatum inobedienciæ sensisse concupiscentiam in membris genitalibus, & a mutuis conspectibus contexisse. Nam licet humanæ mentis cæcitas in operatione turpitudinis, diuinis & angelicis atque sanctorum qui in cælis sunt oculis abscondi non possit: tamen etiam quilibet rusticanus concumbens & cum propria coniuge, prout potest plurimorum deuitat aspectus: quanto magis presbyter, si sensum hominis habet, malum agens curabit abscondere, propter quod patefactum scit se non solum ecclesiasticum gradum amittere, sed & sua quælibet in sæculo perdere? Non igitur de hoc inuerecunde quærimus, quod & Apostolus non nudo, sed velato nomine, loquens apud legitime conjugatos, statuit appellare dicens: *Iterum reuertimini in id ipsum. &: Ne quis circumueniat in negotio fratrem suum.* tantummodo autem de accessu & frequentatione ac cohabitatione presbyterorum contra canonicum interdictum cum feminis, per tales homines inquiremus, sicut sancti Africani Canones iubent, id est, quos publicæ leges ad accusationem, vel ad testimonium recipiunt, siue in mallo, siue in audientia. Qui testes, ad exemplum Danielis, & sicut leges præcipiunt, examina-

1. Cor. 10.

2. Cor. 6.

1. Cor. 8.

1. Cor. 7.

1. Tim. 4.

Concilium

Africanum

Can. 96. 98.

2. Theff. 3.

Leo epist.
1. Episcopis
per Campa-
niam.August.
Epist. 256.

buntur. Et si quis cumque presbyter, non solum in nostra parochia, sed in nostra diocesi, confessus, vel legali ac regulari iudicio fuerit conuictus de cohabitatione, vel frequentatione, siue accessu cum feminis contra Canones, dicente Apostolo: *Si quis non obedierit verbo nostro, siue per verbum, siue per epistolam, hunc notate, & nolite commisceri cum eo*, modis omnibus, secundum decreta beati Gregorii, sine gradus sui restitutione deponetur, iuxta capitulum magni Leonis papæ quo dicit: Hæc itaque admonitio nostra denuntiat, quod si quis fratrum contra hæc constituta venire tentauerit, & prohibita fuerit ausus admittere, a suo se nouerit officio submouendum, nec communionis nostræ futurum esse consortem, qui socius esse noluit disciplinæ. Ne quid vero sit, quod prætermissum a nobis forte credatur, omnia decretalia constituta tam beatæ recordationis Innocentii, quam omnium decessorum nostrorum, quæ de ecclesiasticis ordinibus & Canonum promulgata sunt disciplinis, ita a vestra dilectione custodiri debere mandamus, vt si quis in illa commiserit, veniam deinceps sibi nouerit denegari. Nam & beatus Augustinus suo archiepiscopo de Abundantio presbytero suæ parochiæ ita scripsit: *Qui cum non ambularet vias seruorum Dei, non bonam famam habere cœpit. qua ego conterritus, non tamen temere aliquid credens, sed plane sollicitior factus, operam dedi, si quomodo possem ad aliqua malæ conuersationis eius certa peruenire indicia. Ac primo comperi eum pecuniam cuiusdam rustici de vino apud se commendato interuertisse, ita vt nullam inde posset probabilem rationem reddere. Deinde conuictus, atque confessus est, cum secum nullum clericum haberet, apud quamdam malæ famæ mulierem prandisse & cœnasse, & in vicinia, & in eadem domo mansisse. Nam quæ negauit, Deo dimisi: quæ occultare permissus non est, iudicauit. Propterea, sicut Gregorius decreuit, per idoneos, vt præmissimus, testes sacramento inquireretur de malæ famæ presbytero: & qui proinde iurabunt, hoc modo iurent: De hoc quod me interrogatis de isto presbytero quid inde sciam, me sciente nec mendacium tibi dicam, nec veritatem reticebo, sic me Deus adiuuet, & isti sancti Dei. Post istud sacramentum, interrogari debet hoc modo:*

ANNO
CHRISTE
909.

Sancti Canones præcipiunt, vt presbyter talem accessum & frequentationem ac cohabitationem cum feminis non habeat, vnde mala suspicio, & inconueniens sacerdoti fama possit exire. Propterea dic mihi, si vidisti, aut pro certo scis, talem accessum vel frequentiam aut cohabitationem habere feminas cum isto presbytero, vnde mala suspicio esse possit, & mala fama possit exire, in illo sacramento quod modo iurasti, vt veritatem inde non reticeas, & mendacium inde non dicas. Exceptis accusatoribus, septem sint testes idonei, qui inde veritatem per sacramentum dicant, ex quibus sex iurent, & septimus, si conditio vel qualitas personæ permittit, ad iudicium exeat quod illi sex veritatem inde per sacramentum dixerunt: quia multi iam deprehensi apud nos habentur, quoniam precio conducti se periurauerunt. Et si hoc modo presbyter conuictus fuerit de inconuenienti cohabitatione cum feminis, deponetur, sicut Zosimus papa decreuit dicens: Epist. ad Hefychium cap. 2. Sciât quisquis hoc postposita patrum & apostolicæ sedis auctoritate, neglexerit, a nobis districtius vindicandum, vt loci sui minime dubitet sibi non constare rationem, si hoc purat post tot prohibitiones impune posse tentari. Contumeliæ enim studio fit, quidquid interdictum toties vsurpatur. In lege est statutum, quod & in euangelio est Matth. 18. confirmatum, vt in ore duorum vel trium testium stet omne verbum: & Apostolus Timotheo præcipit, in cuius persona, vt Leo dicit, omnium Christi sacerdotum numerum erudiuit, vt accusatio aduersus presbyterum non recipiatur, nisi sub duobus vel tribus testibus. Et sacrum Nicæanum Concilium, neophytum episcopum a duobus vel tribus testibus redargutum a clero abstinere præcipit. Conc. Nic. Can. 2. Sed quia in historia Susannæ duo testes, qui idonei videbantur: & in historia Nabuthæ, verum & in historia passionis Domini duo testes dixisse falsum testimonium legimus: Dan. 13. 3. Reg. 11. Matth. 26. quoniam Christus Dei virtus & Dei sapientia dicit: Per Fron. 9. *Per me conditores legum iusta decernunt*, &c. & sanctus Gregorius frequenter in epistolis suis causam ministrorum ecclesiasticorum legaliter & regulariter præcipit definiri: & sanctus Augustinus exponens sententiam Apostoli, *Si quis frater nominatur fornicator*, &c. dicit: Noluît Apostolus hominem ab homine iudicari ex arbitrio suspensionis, vel In libro de penitentia. 1. Cor. 5.

etiam extraordinario vsurpato iudicio, sed potius ex lege Dei, secundum ordinem ecclesie, siue vltro confessum, siue accusatum, atque conuictum: eam nominationem volens intelligi, qua fit in quemquam, cum sententia ordine iudiciario, atque cum integritate profertur. Nam si nominatio sola sufficit, multi damnandi sunt innocentes: quia saepe falso in quoquam crimen nominatur. In accusatione presbyterorum, de numero testium idoneorum auctoritatem legum sequendam vidimus, vt septem scilicet testes idonei, vt supra diximus, requirantur. & si ratio vel causa coegerit, quatuordecim vel viginti & vnus testes quaerantur, vt veritas patefacta monstretur. Si autem mala fama ex verisimilitudine per parochiam de presbytero exierit, & accusatores atque testes legales defuerint, ne infirmorum corda de mala fama presbyteri percutiantur, & ne vituperetur ministerium nostrum, neque securiores presbyteri existentes licentius in peccatum labantur, secundum decretum Gregorii iunioris sit iusiurandum in medio, & habeat mala fama presbyter in sacramento purificationis suae eum testem, quem habebit & iudicem. Et quoniam legimus in epistolis beati Gregorii saepe infamatum sacerdotem in purificatione suae fama tantum iusiurandum praebuisse, & legalis, atque apostolica, & canonica auctoritas trium testium testimonium recipit ad condemnationem, non ab re videtur si recipiatur ad purificationem. In historia quoque sacra, & in epistola B. Gregorii, legimus B. Petrum apostolorum primum, cum a fidelibus reprehensus fuit, cur ad gentes intrasset, humili eos ratione placasse, atque in causa reprehensionis suae etiam testes adhibuisse dicens: *Venerunt autem mecum & sex fratres isti.* & Carthaginenses Canones decernunt, vt si presbyteri vel diaconi fuerint accusati, adiuncto sibi ex vicinis locis proprius episcopus legitimo numero collegarum, id est, vna secum in presbyteri nomine sex, in diaconi tres ipsorum causam discutiant. auctoritati conuenire dicimus, vt si presbyter infamatus fuerit, & accusatores vel testes idonei defuerint, secundum qualitatem ac quantitatem causae atque personae, & vtilitatem ac sanationem cordium infirmorum, aut singulis, aut cum aliis duobus testibus, aut cum aliis sex testibus, seipsum sacramento a mala opinione pur-

Hincmarus
ibid. c. 23.

Gregor. II.
epist. 9.

Cap. 24.

A. n.
Concilium
Carthagi-
nense Can.
20.

ANNO
 CHRISTI
 909.

purget. Et non est contrarium decretum Gregorii iunioris, si plures testes ad purgationem infamati presbyteri requiruntur: quia scribens idem pontifex ad Bonifacium Moguntinum episcopum per Denualdum presbyterum dicit, vt si probari idoneis testibus presbyter infamatus nequiuert, sit iusiurandum in medio: & non definiuit, vtrum ipse solus an cum aliis iuret. Et quoniam, vt scriptum est, & in angelis reperta est nequitia, & teste Malachia propheta, atque euangelista Ioanne, sacerdotes angeli appellantur, & experti sumus quosdam ad inuicem conspirasse, vt se mutuo in sua purgatione adiuuarent, sed reuera nocerent, sicut & presbyteri pleni iniqua cogitatione aduersus Susannam conspirauerunt non incongruum videtur, vt cum credibili misso episcopi presbyteri, qui in purgatione infamati sacerdotis, & vna cum eo, ad iusiurandum se obtulerint, talem examinationem per aduocatum infamati presbyteri recipiant, vt in sacramento se Deo non perdant, sicut quosdam hinc iam reuictos comperimus. Quia vero, vt sanctus Augustinus dicit, noua morborum genera noua querere cogunt experimenta: hæc præfatis auctoribus instructi, non præiudicantes, si quæ sunt, sanius intelligentium sententiis, hoc modo agenda vidimus, quatenus & presbyteros a luxuriæ præcipitio reuocare, & toties repetitam Canonum prohibitionem a præuaricatoribus quoquo modo possimus euindicare, & nos de dissoluta correptione non iudicemur, sicut Heli sacerdos damnatus est, quia filios suos segnius ac leuius quam debuerat corripuerat, & ipse & filii eius perierunt. Quia, vt Leo dicit, inferiorum ordinum culpæ ad nullos magis referendæ sunt, quam ad desides negligentisque rectores, qui multam sæpe nutriunt pestilentiam, dum necessariam dissimulant adhibere medicinam. Et sanctus Gregorius dicit: Qui non corrigit ressecanda, committit. Et item Leo scribens ad Ianuarium episcopum, singulis nobis dicit: Non autem dubitet dilectio tua, nos si, quod non arbitramur, neglecta fuerint quæ pro custodia Canonum, & pro fidei integritate decernimus, vehementius commouendos. Quia vt Hilarus papa dicit: Non minus in sanctarum traditionum delinquitur sanctiones, quam in ipsius Domini iniuriam profilitur. Qualiter autem

Cap. 25.

Iob. 4.
 Malach. 2.
 Apoc. 1.

Dan. 15.

Cap. 26.

1. Reg. 2.

Epist. 3. ad
 Ianuarium.

Ibidem.

his agendum sit, qui per contemptum in sanctarum traditionum sanctiones delinquant, vel in ipsius Domini iniuriam profiliunt, sanctus Leo ad Rusticum episcopum decernit huiusmodi inquiens: Lapsis ad promerendam misericordiam Dei priuata est expetenda secessio, vbi illis satisfactio, si fuerit digna, sit etiam fructuosa. A qua districtio- nis regula Spiritu sancto promulgata non licet nobis quamcumque pietate indebita declinare: quia etsi debetur compassio proximis, reſtitudo tamen debetur vitiis. Vnde sancta scriptura simplicitati reſtitudinem semper coniungit, quia simplicitas sine reſtitudine fatuitas est. Simplicitas igitur erga vitia, sicut catholici doctores dicunt, dissoluta & stulta est, & reſtitudo erga proximos, sine pietatis simplicitate, austeram existit & dura.

X.

Omni fidelium ordini denuntiamus, cauendos esse sum-
mopere libidinis æstus, Domino per euangelium præci-
piente: *Sint lumbi vestri præcinſti.* Denique cum oporteat
nos contra reliqua vitia omni virtute resistere, contra
libidinem non tam expedit repugnare, quam fugere. Vnde
& apostolus Paulus præcipit dicens: *Fugite fornicationem. omne peccatum, quodcumque fecerit homo, extra corpus est: qui autem fornicatur, in corpus suum peccat.* & iterum: *Fornicatores & adulteros indicabit Deus.* & cum idem dicat
Apostolus: *Templum Dei sanctum est, quod estis vos,* itemque: *Empti estis precio magno: glorificate & portate Deum in corpore vestro.* absit vt breui oblectatione miseræ carnis tollentes membra Christi, faciamus ea membra meretricis. Luxuria nempe carnis, cum Deo sit odibilis, ideo bonis omnibus est notabilis, quoniam statim per seipsam est turpis. Cuius prima tela sunt oculorum, secunda verborum. sed qui non rapitur oculis, potest resistere verbis, & qui delectationem refrenat libidinosæ suggestionis, non transit ad consensum libidinis. Conualeſcit vero luxuria epulis, exardescit saturitate nimia ventris, perfodit animam stimulo ebrietatis. Inter delicias namq; pudicitia seruetur difficile. Denique saturitas cibi & potus mentem ad lusum, carnem mouet ad luxum. Nec ideo tamquam sint delicia potentum, minor debet esse cautela pauperum: quoniam & in serico, & in pannis, exercet libido ius suæ potestatis: nec

Luc. 12.

1. Cor. 6.

Hebr. 13.

1. Cor. 3.

1. Cor. 6.